

gemeente
Weststellingwerf

Samen werken Gewoon doen

COALITIEAKKOORD 2018 - 2022

VVD - CDA - WB

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Algemeen.....	4
2. Bestuur en Organisatie	5
2.1 Bestuursstijl.....	5
3. Onze ambities.....	7
3.1 Mensen	7
3.1.1 Welzijn en (jeugd)zorg	7
3.1.2 Arbeidsparticipatie	9
3.1.3 Onderwijs	9
3.1.4 Cultuur	10
3.1.5 Sport	11
3.2 Werk.....	12
3.2.1 Ondernemen	12
3.2.2 Kernwinkelgebieden.....	13
3.2.3 Toerisme en recreatie	14
3.2.4 Agrarische sector	15
3.2.5 Bedrijventerreinen.....	16
3.3 Wonen en Leefomgeving	17
3.3.1 Dorpen en wijken	17
3.3.2 Veiligheid.....	18
3.3.3 Duurzaamheid.....	19
3.3.4 Wonen.....	20
3.3.5 Openbare ruimte	21
3.3.6 Verkeer en vervoer.....	22
4. Financiën	23
4.1 Belastingen	23
4.2 Leges	23
4.3 Algemene reserve.....	23
4.4 Bestemmingsreserve	23
4.5 Investeringsambities	24
4.5.1 Investeringskalender.....	24
4.5.2 Andere ambities	25
4.5.3 Overige wensen	25
 BIJLAGE: Samenstelling college en portefeuillevindeling.....	 26

Voorwoord

Op woensdag 21 maart 2018 hebben de inwoners van de gemeente Weststellingwerf hun nieuwe vertegenwoordigers in de gemeenteraad gekozen voor de komende vier jaar. Nadat deze uitslag op vrijdag 23 maart definitief werd is er op 29 maart een openbare bijeenkomst geweest waarbij alle partijen hun visie op het formatieproces en de samenstelling van de coalitie konden geven. Een meerderheid van partijen heeft kenbaar gemaakt de voorkeur te geven aan de VVD om het voortouw te nemen om een nieuwe coalitie te vormen.

Na deze gesprekken hebben vijf van de zes partijen de VVD en het CDA aangewezen om deel te nemen aan de nieuw te vormen coalitie. Donderdag 26 april 2018 zijn nadere gesprekken gevoerd met Sociaal Duurzaam Weststellingwerf (SDW) en Weststellingwerfs Belang (WB). De gesprekken zijn gevoerd met als doel om te komen tot een coalitie tussen VVD, CDA en één van beide genoemde partijen. Op basis van deze gesprekken en de eerste verkennende gesprekken met de VVD, waarvan een verslag gemaakt is onder de titel: "Verslag politieke verkenning gemeente Weststellingwerf", hebben VVD en CDA geconcludeerd dat zij een nadere verkenning wensten om te komen tot een coalitie tussen VVD, CDA en WB.

Wij presenteren met trots en vertrouwen onze ambities voor onze gemeente Weststellingwerf. Ambities die ons als coalitie verbinden en die bruggen kunnen slaan naar de oppositie. Ambities waar we vanuit, dichtbij en met de samenleving aan willen werken. Want bovenal is dat wat onze coalitie verbindt: onze visie op nabij besturen, op hoe we als gemeentebestuur in de samenleving willen staan. Weststellingwerf moet een gemeente zijn die aansluit op de kracht, de kennis en de initiatieven uit de gemeenschappen. Een gemeente van betrokken en dienstbare bestuurders en ambtenaren die met de samenleving werken aan de opgaven en kansen in de samenleving. Een gemeente die met haar inwoners meedenkt en oplossingsgericht werkt.

Als je dichtbij je inwoners wilt besturen dan past daar een coalitieakkoord bij dat daaraan richting geeft. Afhankelijk van het thema en de opgave varieert immers de rol die de samenleving van ons vraagt. Eveneens varieert ook of wij als gemeentebestuur het beleid moeten ontwikkelen en uitvoeren, of dat we dat samen doen of soms juist (eerst) de samenleving aan zet is. Daarom zijn we in dit akkoord concreet in aanpak en maatregelen.

Zo willen wij samen met inwoners, bedrijven en organisaties bouwen aan onze gemeente Weststellingwerf.

Richard Bos (VVD)

Hans Visser (CDA)

Tom Hartog (WB)

1. Algemeen

VVD, CDA en WB delen in hun visie de opvatting dat mensen de ruimte moeten krijgen en de mogelijkheden moeten hebben om zelf regisseur van hun eigen leven te zijn. Je bent in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor de inrichting van je eigen leven, gezin en omgeving. Maar kom je buiten je schuld in de problemen dan is er de gemeente als overheid waar je op terug kan vallen. Het is echter lang niet altijd de overheid die het beste iets kan regelen of oplossen. Vaak ligt er juist ook veel kracht in de samenleving zelf. Deze kracht willen we de komende jaren inzetten en stimuleren. We zien daarbij de gemeente het liefst faciliterend in plaats van regulerend optreden.

Verder zien we dat de wereld om ons heen verandert en daarmee ook de rol van de overheid. Steeds meer mensen nemen zelf het initiatief voor het gezamenlijk oplossen van maatschappelijke vraagstukken in hun leefomgeving. De vormen zijn talrijk: beheer van openbaar groen, opruimen van zwerfvuil, buurtpreventieteams, maar ook het gezamenlijk inkopen van energie. Wij juichen deze initiatieven toe.

De komende periode willen we uitgaan van “Daadkracht, Netwerk en Ambitie”, kortweg DNA genoemd. Dit wordt de rode draad in onze aanpak voor de komende vier jaar. Dat willen we samen doen met onze inwoners, het onderwijs, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke partners. Iedereen kan daadkrachtig via bestaande of nieuwe netwerken bijdragen aan het realiseren van gezamenlijke ambities. We werken met daadkracht en ambitie aan bijvoorbeeld de winkelcentra, plannen vanuit onze dorpen en wijken, goede zorg voor onze inwoners, een duurzaam Weststellingwerf en de economische ontwikkeling van onze gemeente.

We hebben geen dichtgetimmerd coalitieakkoord opgesteld maar ons beperkt tot hoofdlijnen om daarmee inwoners, bedrijven en organisaties mogelijkheden te bieden om met initiatieven te komen. Wij vragen het college om dit verder uit te werken in een collegeprogramma. Na een periode van twee jaar zal er een evaluatie plaatsvinden op het gevoerde beleid. Met input van andere partijen uit de gemeenteraad kunnen er wijzigingen of nieuwe voorstellen worden ingebracht voor de laatste twee jaar van de raadsperiode.

De samenstelling en beoogde portefeuillevreiding van het nieuwe college is in de bijlage bijgesloten.

Uitgaan van “Daadkracht,
Netwerk en Ambitie”, kortweg DNA

2. Bestuur en Organisatie

Als coalitiepartijen willen we in Weststellingwerf dichtbij onze inwoners besturen. We willen ons onderscheiden in hoe we samen met de samenleving werken aan de opgaven en kansen die er liggen. Ontwikkelen en uitvoeren van beleid doen we (uiteraard afhankelijk van de opgave) met de samenleving en waar mogelijk nemen we belemmeringen weg. Het betekent dat onze dienstverlening persoonlijk en dichtbij is. Het betekent dat dorps- en wijkvisies en lokaal gedragen voorstellen die daaruit voortkomen bij uitstek de initiatieven uit de samenleving zijn waarvoor we (ook financieel) ruimte willen geven. Het betekent ook dat dorpen en wijken hun 'eigen' wethouder hebben die voor dit dorp of deze wijk benaderbaar is. Voor de opgaven die Weststellingwerf overstijgen, blijven we regionaal samenwerken. Onze positie in bestaande samenwerkingsverbanden pakken we actief op waarbij we voortdurend alert zullen zijn op de meerwaarde voor onze inwoners.

De gemeente Weststellingwerf staat voor grote uitdagingen als gevolg van overheveling van rijksoverheidstaken binnen de beschikbare middelen en burgerparticipatie. Meer dan voorheen is de roep om bestuurlijke vernieuwing groter geworden. De behoefte aan bestuurlijke vernieuwing vloeit voort uit een veranderende maatschappij, waarbij de vorming, samenstelling, inrichting en werkwijze van het bestuur ter discussie wordt gesteld.

Dit betekent:

- Het koesteren van de eigen kracht van het dorp, de wijk, de initiatieven en de mensen die verantwoordelijkheid nemen. We bekijken waar we (nieuwe) samenwerkingsvormen en verantwoordelijkheden inzetten om met mensen, maatschappelijke partners en bedrijven te werken aan zaken waar wij als gemeente verantwoordelijk voor zijn.
- Het inspelen op wat een dorp of wijk belangrijk vindt. We sluiten aan bij initiatieven van de dorpen en wijken waaraan we als gemeente kunnen bijdragen (overheidsparticipatie). We sluiten ons aan bij de energie uit de samenleving en bij burgerinitiatieven. We stimuleren dat de betrokkenen in het dorp of de wijk meer verantwoordelijkheid nemen om zaken gezamenlijk op te lossen.
- Het bestuur zodanig organiseren, dat we effectief functioneren. We zetten in op de samenwerking binnen het college en tussen het college en de raad. Voorts zullen de wethouders naast hun portefeuilles eveneens gebiedsverantwoordelijkheid dragen.
- We verbeteren de toegankelijkheid en vergroten het gebruiksgemak van onze regelgeving.
- We verminderen de regelgeving waar dat kan. Daar waar de gemeente iets reguleert, kijken we of regels wel de meest doelmatige manier zijn om samenwerking te stimuleren en mogelijk te maken, of dat andere vormen beter zijn.

Bovenstaande is niet alleen een uitvoeringsverantwoordelijkheid van het college. Het vergt een cultuurverandering van alle betrokkenen. De werkgroep Bestuurlijke Vernieuwing uit onze raad zal hier met voorstellen ook in grote mate een bijdrage aan leveren.

2.1 Bestuursstijl

Het college is politiek verantwoordelijk en zal vanuit deze verantwoordelijkheid nadrukkelijk richting geven. De bestuursstijl die wij als open en benaderbaar en laagdrempelig typeren wordt ambtelijk ondersteund en ook zo uitgedragen.

Onze ambtelijke organisatie heeft een houding die open, benaderbaar en meedenkend is, staat met een been in de samenleving en met het andere been in de organisatie. Er wordt opgave gericht gewerkt en de organisatie zoekt naar de ruimte om op creatieve wijze de vragen op te lossen. Er wordt gedacht vanuit mogelijkheden, afspraken die gemaakt worden komen we na en kwaliteit staat centraal.

Voor de dienstverlening aan inwoners en bedrijven geldt als basishouding dat we kijken naar wat kan, in plaats van te kijken naar wat niet kan.

De houding naar de gemeenteraad is open en transparant. We willen dat de raad veel meer in haar kracht gezet wordt. Daar waar mogelijk wordt ze veel vroeger meegenomen in de besluitvorming. Op deze manier is er veel meer maatwerk en samenwerking mogelijk.

Wij voegen hier een aantal concrete voorbeelden toe, zodat duidelijk wordt waar we het hier over hebben:

- Onze ambtenaren zijn dienstverleners, ze krijgen vertrouwen en verantwoordelijkheid vanuit het college en zijn meedenkend met onze inwoners en bedrijfsleven.
- Onze ambtenaren zijn de ogen en oren van onze organisatie en ze worden uitgedaagd om mee te denken in de burgerparticipatie en optimalisering van de dienstverlening.
- Wij willen een gemeente zijn met zo weinig mogelijk beperkende regels. De regels die er zijn moeten transparant en duidelijk zijn.
- Vergunningen moeten altijd binnen de gestelde termijn worden verleend. Als reactietermijnen door de gemeente niet worden gehaald dan betaalt de gemeente een boete aan de aanvrager.
- Initiatieven, die van belang zijn voor de samenleving worden gestimuleerd en gefaciliteerd.
- Inwoners en bedrijven worden tijdig teruggebeld. Brieven en e-mails worden op tijd beantwoord. Onze gemeente communiceert daarbij helder en begrijpelijk.

Er wordt gedacht vanuit mogelijkheden, afspraken die gemaakt worden komen we na en kwaliteit staat centraal

3. Onze ambities

Hierna zetten wij per onderwerp onze ambities uiteen. Dit doen we met de indeling “‘Wat willen we bereiken’ en ‘Wat gaan we doen’ naast ‘Wat mag het kosten’.

Toelichting op ‘Wat mag het kosten’:

Per taakveld of onderdeel staan de geraamde uitgaven uit de programmabegroting 2018 opgesomd. De genoemde bedragen bestaan uit een raming van de externe kosten (=kosten van derden). Dit is naar aanleiding van de beschreven punten die we willen bereiken en gaan doen. De gedetailleerde invulling van de bedragen zal in het collegeprogramma verder uitgewerkt worden.

De interne bedrijfsvoeringskosten (de personeelskosten en eventueel overhead) maken wel onderdeel uit van de kosten van een taakveld, maar hebben we in dit akkoord buiten beschouwing gelaten.

Als we denken aan Weststellingwerf dan denken wij aan dorpen waarin mensen wonen die voor elkaar klaar staan

3.1 Mensen

Mensen vormen de gemeenschappen, de samenleving. Centraal in dit thema staan onze ambities binnen het sociaal domein, onderwijs, cultuur en sport. De sterke sociale cohesie, de vele vrijwilligers en het goed georganiseerde verenigingsleven kenmerken de gemeenschappen in Weststellingwerf. Als we denken aan Weststellingwerf dan denken wij aan de dorpen. Dorpen waarin mensen elkaar kennen en naar elkaar omzien. Dorpen waarin mensen wonen die voor elkaar klaar staan en op elkaar kunnen bouwen. Waarin mensen van alle leeftijden elkaar ontmoeten in het verenigingsleven. Dorpen waarin het prettig wonen is. Wij staan voor een eerlijke, laagdrempelige politiek waarbij wij de belangen van onze inwoners zoveel mogelijk voorop laten staan. Samen met onze inwoners, plaatselijke belangen en wijkverenigingen willen wij uitdagingen voor de toekomst en kansen die zich voordoen grijpen.

Onze ambitie is dat iedereen meedoet

3.1.1 Welzijn en (jeugd)zorg

Het welzijn van mensen gaat ons allemaal aan. Door de vrijwillige of professionele ondersteuning die we krijgen of geven of door allerlei voorzieningen in de dorpen of wijken waardoor inwoners prettiger wonen en leven. Onze ambitie is dat iedereen meedoet. Dat is een uitdaging waar niet alleen de gemeente voor staat, maar alle maatschappelijke partners, professionals en inwoners.

3.1.1.1 Wat willen we bereiken

- De doorontwikkeling van benodigde kwaliteiten, kennis en kunde binnen de gebiedsteams.
- Ondersteuning, begeleiding en het ontlasten van mantelzorgers en vrijwilligers.
- Eenvoudige toegang tot zorg die goed en dichtbij geregeld is.
- Proactieve aanpak van armoede, schulden en sociale problemen.
- Inzetten op transformatie en preventie om het sociaal domein binnen de financiële kaders te kunnen uitvoeren.
- Jongeren mee laten bepalen in hun toekomst en ontwikkelmogelijkheden.

3.1.1.2 Wat gaan we doen

- Onze gebiedsteams:
 - o denken vanuit de klant: wat kunnen mensen (nog) zelf;
 - o leveren maatwerk binnen ontschot budgetten;
 - o gaan uit van vertrouwen: maatwerk is zo regelluwig mogelijk: daartoe bestaande regelgeving beoordelen op nut en noodzaak;
 - o zoeken zo nodig oplossingen buiten bestaande kaders (middelen en producten) en in verbinding met ketenpartners als politie, huisarts, verhuurders, schuldeisers, onderwijs en GGZ;
 - o zetten sociale netwerken in wijk of dorp in bij maatwerk oplossingen;
 - o worden uitgebreid met extra capaciteit voor welzijn opbouwwerk.
- Periodiek onderzoeken van ondersteuningsbehoefte bij mantelzorgers en vrijwilligers en zorgdragen voor passende ondersteuning. Daarbij behoort tevens de evaluatie op de mantelzorgpas.
- Eénduidige informatievoorziening over toegang tot zorg voor hulpvragers en hun omgeving.
- Snel reactie en uitsluitel geven over zorgaanvragen.
- Experimenteeruimte geven om zo nodig te kiezen voor (radicale) oplossingen om problemen bij de oorzaak aan te pakken.
- Het ondersteunen en faciliteren van lokale jeugdinitiatieven, mogelijk in combinatie met een jeugdplatform.
- Inzetten op alternatieve vervoersvormen van, naar en tussen dorpen.
- Zorgaanbieders uitdagen om ambulante (ouderen)zorg en tegengaan eenzaamheid in dorpen en wijken te organiseren.
- In het op te zetten beleid worden concrete doelen en resultaten vermeld.

3.1.1.3 Wat mag het kosten

- Onderzoeken of middelen in het sociaal domein breder ingezet kunnen worden voor maatregelen die gezondheid, zorg en welzijn ondersteunen.
- Vanaf 2015 zijn alle middelen met betrekking tot zorg en ondersteuning geplaatst binnen 't 'Hek'. Uitgangspunt van 't 'Hek' is dat de rijksmiddelen voor jeugdzorg, zorg en maatschappelijke ondersteuning en arbeidsparticipatie, zowel bij mee- als tegenvallers beschikbaar zijn en blijven voor deze nieuwe zorgtaken. Dit is aangevuld met middelen voor inkomensondersteuning, armoede en schuldhulpverlening.
- Het moment is gekomen om de financiën van het sociaal domein te ontschotten. De uitvoering van de taken moet realistisch worden geraamd en moet integraal worden opgepakt. Beleid bepalen we op grond van ambities (en niet de geoordeelde middelen). Het resultaat over 2017 laat zien dat hier keuzes moeten worden gemaakt.
- In de begroting onder programma 6 van 2018 is binnen 't 'Hek' € 23,1 miljoen beschikbaar. Daarvan is € 14,3 miljoen voor participatie, € 4,4 miljoen voor de WMO en € 4,2 miljoen voor de jeugdzorg. Het overige is vooral het budget voor de gebiedsteams (€ 138.000).

Bijstaan in plaats van bijstand

3.1.2 Arbeidsparticipatie

Wij willen dat iedereen die kan werken, ook werkt. Immers de beste sociale voorziening is een betaalde baan. Hier zal door de gemeente de komende jaren nog meer prioriteit aan gegeven moeten worden. Maar wij vinden het ook logisch dat mensen die buiten hun schuld hun baan verliezen op de gemeente kunnen rekenen. Door invoering van de participatiewet hebben we de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in een nieuwe aanpak om mensen die nu in een uitkering zitten aan het werk te helpen. Wij willen dat mensen deze periode nu ook daadwerkelijk gaan doorstromen naar een baan. Doorstroming naar een baan kan ook het volgen van een opleiding zijn. Door meer mensen naar werk te begeleiden zullen we minder geld hoeven uit te geven aan uitkeringen. Bijstaan in plaats van bijstand.

3.1.2.1 Wat willen we bereiken

- Mogelijkheden voor groepen met afstand tot de arbeidsmarkt versterken.
- Meedoen aan de maatschappij voor iedereen.
- Samen met de arbeidsmarkt zorgen voor voldoende banen.

3.1.2.2 Wat gaan we doen

- Behouden van het aanbod voor groepen met afstand tot de arbeidsmarkt en onderzoeken hoe dit op lange termijn financieel houdbaar georganiseerd kan worden: andere organisatievormen en andere samenwerkingspartners sluiten we daarbij niet uit.
- Bevorderen van maatschappelijke activering door het inzetten op een tegenprestatie van uitkeringsgerechtigden.
- Het begeleiden naar werk in samenwerking met instanties en organisaties.
- Ondernemers faciliteren bij de inzet voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.
- Betrekken van ervaringsdeskundigen in de totstandkoming en uitvoering van het beleid.

3.1.2.3 Wat mag het kosten

- In programma 6 van de begroting 2018 is voor arbeidsparticipatie € 0,9 miljoen opgenomen (onderdeel van het bedrag voor participatie van € 14,3 miljoen zoals hierboven aangegeven).

Ieder kind verdient een goede school waar hij/zij zich prettig voelt!

3.1.3 Onderwijs

Onderwijs en leren zijn bepalend voor de toekomst van onze kinderen. Wij willen kijken of er op een andere wijze gewerkt kan worden aan kwalitatief goed onderwijs op het platteland: door, voor en samen met de dorpen. Want ieder kind verdient een goede school waar hij/zij zich prettig voelt!

3.1.3.1 Wat willen we bereiken

- Onderwijs dat aansluit op vervolgopleidingen en onze arbeidsmarkt.
- Kennis van digitalisering inzetten voor onze ouderen.
- Goede toekomstbestendige huisvesting.
- Kwalitatief onderwijs als randvoorwaarde voor het openhouden van scholen.

3.1.3.2 Wat gaan we doen

- Onderwijs in onze gemeente sluit goed aan op vervolgopleidingen en onze arbeidsmarkt. Samen met het onderwijs nemen we hiervoor onze verantwoordelijkheid en organiseren we een afstemmingsoverleg tussen onderwijspartners (en onderzoek), ondernemers en de overheid.
- Leerlingen van het voortgezet onderwijs zetten zich met hun kennis van digitalisering in voor onze ouderen zodat iedereen de verbinding houdt met geautomatiseerde en digitale ontwikkelingen.
- Bij (ver)nieuwbouw van scholen bekijken of een bredere functie van het gebouw t.b.v. dorpsbewoners (zorgpunten, kinderopvang, peuterspeelzaal, vergaderzaaltje, lokale ondernemers) mogelijk is.
- De kwaliteit van het onderwijs staat voorop bij het openhouden van scholen.
- Clustering van scholen behoort tot de mogelijkheden. Het is hierbij van wezenlijk belang dat de schoolbesturen, medezeggenschapsraden en de gemeente, binnen hun eigen verantwoordelijkheden, de ouders van de desbetreffende scholen en inwoners van de dorpen hier vroegtijdig bij betrekken.
- Op basis van kwaliteit en visie naar de toekomst voor onderwijs in onze gemeente wordt een passend huisvesting- /spreidingsplan toegepast. Afname van het aantal jongeren leidt tot een verminderde ruimtebehoefte en heeft daarmee ook financiële consequenties voor de exploitatie en betaalbaarheid van onderwijshuisvesting. Niets doen kost veel geld en investeringen in de toekomst ook. Hier worden middelen voor gereserveerd.
- In toenemende mate wordt duidelijk dat laaggeletterdheid vaak oorzaak is van problematische schulden. We zetten in op het terugbrengen van de laaggeletterdheid en betere ondersteuning van mensen die het betreft.
- Samen met ondernemers kijken of projecten voor zij-instromers, zoals nu in de bouw gebeurt, uitgebreid kunnen worden.

3.1.3.3 Wat mag het kosten

- In programma 4 van de begroting 2018 is voor onderwijshuisvesting € 2,4 miljoen opgenomen. Daarvan is ruim € 1,1 miljoen voor de huisvesting van het basisonderwijs (bestaande uit de kapitaallasten van gedane investeringen in de huisvesting). De (ver)nieuwbouw van de scholen is nog niet financieel vertaald in de huidige begroting.
- De ambities zijn meegenomen bij de 'overige ambities' in paragraaf 4.5.2.

Kunst en cultuur hebben een verbindende functie voor de inwoners van de gemeenschap

3.1.4 Cultuur

Onze rijke cultuur moet een passende plaats krijgen en behouden binnen onze leefgemeenschap. Kunst en cultuur hebben een verbindende functie voor de inwoners van de gemeenschap. Zij geven een versterking van de sociale binding en sociale structuur en hebben invloed op de identiteit van de bevolking. Een goed kunst- en cultuuraanbod heeft bovendien een positief effect op de aantrekkingskracht van een gemeente.

Dit betekent dat cultuuropbouw van onderop moet komen. Organisaties en instanties zijn de dragers hiervan waarbij verwachtingen en het vanuit de gemeente kunnen faciliteren in goede harmonie samen gaan.

3.1.4.1 Wat willen we bereiken

- Een breed publiek maakt kennis met en neemt actief deel aan kunst en cultuur.
- Herijking van de culturele subsidies.

3.1.4.2 Wat gaan we doen

- In samenwerking met de culturele instellingen en organisaties in Weststellingwerf een gezamenlijke visie ontwikkelen voor de culturele infrastructuur in onze gemeente. Hierbij betrekken we de legacy van Culturele Hoofdstad Leeuwarden-Fryslân 2018.
- Er zal een herijking plaats vinden op het subsidiebeleid naar aanleiding van de culturele infrastructuur.
- Culturele projecten die een aantrekkingskracht hebben op de economie en leefbaarheid faciliteren.
- Initiatieven die werken aan versterking en behoud van de Stellingwerfse taal willen we ondersteunen.
- Kunstenaars en andere inwoners uitdagen om met nieuwe projecten/initiatieven te komen
- We ondersteunen projecten die cultuureducatie bevorderen waarbij heemkunde een belangrijke rol speelt.
- Leegstaande winkels kunnen dienen als expositieruimten voor lokale kunstenaars.
- Het inzetten op een impuls aan cultuur(beleving) en de verkenning rondom het 'dorpshuus' Wolvega hierin betrekken.

3.1.4.3 Wat mag het kosten

- In programma 5 van de begroting 2018 is voor cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie € 342.000 beschikbaar. Daarvan is € 171.000 voor het muziekonderwijs, € 12.000 voor ontwikkelingssamenwerking en € 159.000 voor cultuurbevordering (waarvan € 25.000 incidenteel voor de Culturele hoofdstad).

**Sport en beweging is goed
voor jong en oud**

3.1.5 Sport

Sport en beweging is goed voor jong en oud. Het is goed voor je gezondheid, het helpt bij het leggen van sociale contacten en is goed voor de gemeenschapszin. Een gezonde levensstijl is ieders eigen verantwoordelijkheid. Sporten kan ook preventief werken en daarmee kunnen kosten in de zorg worden voorkomen door bijvoorbeeld het tegengaan van overgewicht of andere lichamelijke klachten zoals diabetes.

3.1.5.1 Wat willen we bereiken

- Brede sportbeoefening op en in betaalbare, toekomstbestendige en bereikbare sportvoorzieningen.
- Integrale financiële ondersteuning van sportorganisaties.

3.1.5.2 Wat gaan we doen

- Inzetten van buurtsportcoaches ter stimulering van de breedtesport.
- Bij de inrichting van de openbare ruimte nadrukkelijk rekening houden met het inrichten van sport- en spelvoorzieningen in de dorpen en wijken zoals trapveldjes voor de jeugd en openbare fitnessplaatsen.

- Sport en bewegen als middel inzetten voor maatschappelijke doelen. Instellingen en organisaties die zorgen voor sociale interactie kunnen in de uitvoering rekenen op ondersteuning.
- Er zal een herijking plaats vinden op het subsidiebeleid ten behoeve van integrale ondersteuning.
- Faciliteiten bij aangewezen open zwembad kunnen worden geoptimaliseerd. Ruimte wordt geboden aan bedrijven en/of instellingen om dit te exploiteren.

3.1.5.3 Wat mag het kosten

- In programma 5 van de begroting 2018 is voor sportbeleid en activering € 327.000 beschikbaar voor sportstimulering, Hiervan betreft bijna € 200.000 buurtsportwerk.

Het midden- en kleinbedrijf, de agrarische sector, de industrie en de dienstverlening zijn de banenmotoren van onze gemeente

3.2 Werk

Werk beschrijft onze ambities ten aanzien van de economie. Het midden- en kleinbedrijf, de agrarische sector, de industrie en de dienstverlening zijn de banenmotoren van onze gemeente. We zetten in op behoud van het bestaande en op kansen voor nieuwe initiatieven zodat er een bloeiende economie ontstaat; ondernemers zijn hierin onmisbaar.

Ondernemers zijn belangrijke partners met oog op de werkgelegenheid, dynamiek en bedrijvigheid

3.2.1 Ondernemen

Ontwikkelingen in de samenleving en maatschappelijke vraagstukken vragen om een nieuwe balans tussen de overheid en de sterk veranderende samenleving. Een optimale uitvoering van de dienstverlening aan inwoners en bedrijven hoort daarbij. Ondernemers zijn belangrijke partners van onze gemeente met oog op de werkgelegenheid. Ook zorgen ondernemers voor dynamiek en bedrijvigheid in onze gemeente.

3.2.1.1 Wat willen we bereiken

- Samen met de ondernemers zorgen we voor een goed ondernemersklimaat waarbij de gemeente faciliteert en verbindt.
- Een sterk midden- en kleinbedrijf realiseren in zowel de grote als de kleine kernen;
- Stimuleren van economische groei van bestaande en nieuwe bedrijven door starters te stimuleren en bestaande bedrijven als ambassadeurs in te zetten bij het werven van nieuwe bedrijven die zich in Weststellingwerf vestigen.
- Lokale ondernemers moeten een goede kans hebben om werkzaamheden voor onze gemeente te verrichten.
- Het stimuleren van zoveel mogelijk nieuwe initiatieven uit het ondernemersfonds.

3.2.1.2 Wat gaan we doen

- Ondernemers in Weststellingwerf moeten bij de gemeente snel terecht kunnen bij een ondernemerscoördinator. Deze ondernemerscoördinator moet als Stellingwerfer smeerolie dienen voor de contacten en relaties tussen ondernemers en overheden. De coördinator moet de weg weten te wijzen naar bijvoorbeeld de Kamer van Koophandel, Ynbusiness, SNN en/of de FOM. Ook legt de coördinator verbinding tussen ondernemers en andere initiatieven in de dorpen.
- We ondersteunen mogelijkheden voor ondernemers om in de dorpen een bedrijf te starten en door te ontwikkelen als de aard en schaalgrootte van het bedrijf dit toelaat.
- Startende ondernemers die zich vestigen in Weststellingwerf bieden we een vestigingspremie aan. Bestaande ondernemers en ondernemersverenigingen komen in aanmerking voor een 'aanbrengpremie' als zij een bedrijf weten te verleiden tot vestiging in onze gemeente.
- Om de economische groei te stimuleren gaan we voor een gezamenlijke agenda van de verschillende ondernemersverenigingen van onze gemeente.
- Wij vinden het belangrijk dat lokale ondernemers bij gemeentelijke aanbestedingen en overige werkzaamheden, daar waar mogelijk, de voorkeur krijgen.
- Er hoeft geen vergoeding voor de inningskosten van de reclamebelasting aan de gemeente te worden afgedragen. Wel streven we naar het op eigen benen staan van het ondernemersfonds.
- Ambitieuze initiatieven uit het bedrijfsleven en vanuit ondernemerschap juichen we van harte toe. Zo nodig en zo mogelijk creëren we experimenteeruimte.

3.2.1.3 Wat mag het kosten

- In programma 3 van de begroting 2018 is voor economische ontwikkeling € 21.000 beschikbaar.

Een winkelgebied is meer dan een verzameling van verkooppunten; onze winkelgebieden hebben een sociale functie

3.2.2 Kernwinkelgebieden

Kernwinkelgebieden in onze gemeente zijn Wolvega en Noordwolde. Beide winkelgebieden hebben te kampen met leegstand. Een winkelgebied is meer dan een verzameling van verkooppunten. Onze winkelgebieden hebben een sociale functie door inrichting, winkelaanbod, faciliteiten, communicatie, evenementen, ondernemers en horecafaciliteiten.

3.2.2.1 Wat willen we bereiken

- Aantrekkelijke en toegankelijke winkelgebieden in Wolvega en Noordwolde.
- Aanbod van gedifferentieerde hoogwaardige horecagelegenheden in onze gemeente stimuleren.
- Leegstand en verpaupering zoveel mogelijk voorkomen.
- Stimuleren van zoveel mogelijk nieuwe initiatieven uit het ondernemersfonds.

3.2.2.2 Wat gaan we doen

- Wij willen dat er een centrummanager wordt aangesteld die samen met ondernemers en de gemeente gaat werken aan een vriendelijk, uitnodigend, toegankelijk en veilig winkelcentrum. Het realiseren van een gedragen visie over de omvang, de inrichting en het gebruik van het winkelcentrum heeft prioriteit.
- Als onderdeel van een visie op het kernwinkelgebied willen we initiatieven faciliteren om gedifferentieerde hoogwaardige horecavoorzieningen te realiseren.
- Samen nadenken over de invulling van de winkelstraten om leegstand te voorkomen.

3.2.2.3 Wat mag het kosten

- In programma 3 betreft het budget voor bedrijvenloket en bedrijfsregeling de bijdrage aan het ondernemersfonds van € 35.000 (gevoed vanuit de reclamebelasting) en de kosten van de weekmarkt.

Groei van toerisme en recreatie biedt nieuwe kansen voor werkgelegenheid

3.2.3 Toerisme en recreatie

Onze gemeente is gelegen in een prachtige natuurlijke omgeving met veel water, weidelandschappen en bossen. Schitterende fiets-, wandel- en paardenroutes geven de recreant de mogelijkheid om onze gemeente te ontdekken. Recreëren is niet alleen voor toeristen maar ook voor onze eigen inwoners belangrijk. Voorzieningen moeten up-to-date en goed onderhouden zijn. Groei van toerisme en recreatie biedt nieuwe kansen voor werkgelegenheid. Het is nu al een belangrijke sector en kan in de toekomst een nog belangrijkere economische drager van Weststellingwerf worden.

3.2.3.1 Wat willen we bereiken

- De toeristenbelasting moet ten goede komen aan investeringen in toerisme en recreatie.
- Meer overnachtingen in de toeristische sector realiseren.
- Meer dagtoeristen naar onze gemeente trekken.
- Aantrekkelijker maken en houden van fiets-, wandel- en ruitersporen.
- Kansen benutten die het mogelijk verwerven van de status Unesco Werelderfgoed voor de Koloniën van Weldadigheid met zich meebrengt.

3.2.3.2 Wat gaan we doen

- De inkomsten uit toeristenbelasting rechtstreeks storten in het toeristisch investeringsfonds.
- Faciliteren van initiatieven uit het recreatieplatform die gericht zijn op het aantrekken van meer toeristen en werkgelegenheid.
- Dagtoeristen beter faciliteren door bijvoorbeeld gedifferentieerde hoogwaardige horecagelegenheden en goede parkeervoorzieningen bij toeristische knooppunten.
- Het aantrekkelijk maken en mogelijk uitbreiden van fiets-, wandel- en ruitersporen door het faciliteren in speciale routes en het stimuleren van (bezoek aan) bezienswaardigheden langs de route. Goede voorbeelden hiervan zijn de Blessebrugschans, de reeds bestaande theetuinen, (kunst)galeries en opera's die we in onze gemeenten hebben.

3.2.3.3 Wat mag het kosten

- In de begroting 2018 is € 120.000 geraamd voor de opbrengst toeristenbelasting.
- In programma 5 van de begroting 2018 is € 100.000 geraamd voor recreatie waarvan
- € 45.000 incidenteel (bebording € 20.000 en toeristisch investeringsfonds € 25.000). Indirect gerelateerd aan recreatie en toerisme worden er ook uitgaven gedaan, bijvoorbeeld ten behoeve van het onderhoud en de versterking van de (recreatief-toeristische) infrastructuur, zoals het fietspad langs de Linde en de zandpaden. Daarnaast draagt de gemeente (onder andere d.m.v. subsidies) financieel bij aan cultuur met een toeristisch aantrekkende werking, zoals het Nationaal Vlechtmuseum, Opera Spanga en het mogelijk toekomstige Unesco Werelderfgoed Koloniën van Weldadigheid (zie eerdere memo van 6 september 2016).

De agrarische sector is een belangrijke economische pijler die een prominente plaats in het beleid van de gemeente verdient

3.2.4 Agrarische sector

De agrarische sector in onze gemeente dragen we een warm hart toe. De sector maakt een aanzienlijk deel uit van de totale werkgelegenheid. De sector, voornamelijk bestaande uit melk- en rundveebedrijven alsmede uit kippen- en varkensbedrijven, is een belangrijke economische pijler die een prominente plaats in het beleid van de gemeente verdient. Wij zien al jaren dat de sector in beweging is. Ook deze periode staat de sector voor grote uitdagingen, veranderingen en kansen. Verduurzaming en het energievraagstuk, de fosfaatwet, de omgevingswet, schaalvergroting en de daarbij komende ontwikkelingen zoals het groter en intensiever worden van het landbouwverkeer zijn daarvan de meest duidelijke kenmerken.

3.2.4.1 Wat willen we bereiken

- Wij willen zorg dragen voor een goede afstemming tussen de agrarische sector en gemeenschapsbelangen.
- Vanuit een economisch perspectief moeten er mogelijkheden komen binnen de bestemmingsplannen voor agrarische bedrijven. Ruimte en waardering voor onze agrarische ondernemers.
- Mogelijkheden bieden om woningen in en rondom de dorpen te ontwikkelen in ruil voor het saneren van boerderijen.
- Het ontnemen van landbouwgronden voor natuurontwikkeling is niet gewenst.

3.2.4.2 Wat gaan we doen

- Vanwege het grote belang van de agrarische sector in onze gemeente vinden wij dat er één wethouder aanspreekpunt moet zijn voor alle agrarische zaken. Deze treedt faciliterend op en kan waar nodig ook de regie voeren voor gemeenschappelijke initiatieven.
- Bij de veenweideproblematiek wegen we alle belangen zorgvuldig af, waarbij de agrarische belangen als uitgangspunt worden genomen.
- Agrarische transporten gaan soms moeizaam samen met overig verkeer. Wij zullen ons inzetten voor het oplossen daar waar mogelijk van conflictsituaties, met respect voor en betrokkenheid van alle verkeersdeelnemers.
- Stimuleren van de 'Ruimte voor Ruimte' regeling in het buitengebied waarbij ruimte wordt gecreëerd voor zowel wonen als voor ontwikkelingen van de melkveehouderij. Dit voorkomt tevens leegstand en vergroot de leefbaarheid in de dorpen.

- Wij stimuleren de mogelijkheid van het uitoefenen van nevenactiviteiten op agrarische bedrijven. Met name zien we hier mogelijkheden voor zorg, recreatie (boerencamping, boerenwinkel) en energie. Agrarische bedrijven daar omheen mogen door deze nevenactiviteiten niet op slot komen te staan of beperkt worden in toekomstige ontwikkelingen.

3.2.4.3 Wat mag het kosten

In programma 3 betreft het budget voor economische ontwikkeling (handel, ambacht en industrie) voornamelijk economische aangelegenheden (€ 22.000). Het budget voor fysieke bedrijfsinfrastructuur betreft de kosten van de grondexploitatie bedrijventerreinen. Voor het budget voor bedrijvenloket en bedrijfsregeling (voorlichting, advies en dienstverlening lokale bedrijven, financiële steunregelingen, regelen straathandel) wordt verwezen naar 3.2.2.3

Bedrijventerreinen zijn broedplaatsen voor innovatie, vernieuwing en het genereren van werkgelegenheid

3.2.5 Bedrijventerreinen

Bedrijventerreinen zijn van groot belang voor de arbeidsmarkt en de lokale economie. Het zijn broedplaatsen voor innovatie, vernieuwing en het genereren van werkgelegenheid. Een bedrijventerrein is een plaats waar individuele ondernemers zich onderdeel kunnen voelen van een collectief terrein. Het creëren van een gezamenlijke uitstraling en identiteit zal hieraan bijdragen. Dit kan door het optimaliseren van de locatie en het voeden van samenwerkingsverbanden.

3.2.5.1 Wat willen we bereiken

- Meer bedrijven verleiden om zich te vestigen in Weststellingwerf.
- Stimuleren van verkoop van bedrijfskavels.

3.2.5.2 Wat gaan we doen

- Samen met het bedrijfsleven een economische uitvoeringsagenda opstellen.
- Gezamenlijk met het bedrijfsleven (ambassadeurs) nieuwe bedrijven aantrekken.
- Minder regels en meer onderlinge samenwerking bevorderen.

3.2.5.3 Wat mag het kosten

- Zie onder punt 3.2.4.3

Zorgen voor een prettige en veilige leef- en woonomgeving

3.3 Wonen en Leefomgeving

De leefomgeving gaat iedereen in onze mooie gemeente aan. Ook zijn veiligheid en duurzaamheid belangrijke onderdelen van onze omgeving. Het is een taak van de gemeentelijke organisatie om samen met onze inwoners te zorgen voor een prettige en veilige leef- en woonomgeving.

Wanneer het goed wonen, recreëren en werken in een dorp of wijk is dat positief voor de hele gemeente

3.3.1 Dorpen en wijken

Dorpen en wijken maken onze gemeente, waarin mensen elkaar kennen en naar elkaar omzien. Dorpen waarin mensen voor elkaar klaar staan en op elkaar kunnen bouwen. Dorpen waarin mensen van alle leeftijden elkaar ontmoeten in het verenigingsleven. Ze zijn het hart van onze samenleving. Dit geldt voor zowel kleine dorpen als de grotere dorpskernen Wolvega en Noordwolde. Wanneer het goed wonen, recreëren en werken in een dorp of wijk is dat positief voor de hele gemeente.

3.3.1.1 Wat willen we bereiken

- Dorpen en wijken die de ruimte krijgen om te ontwikkelen.
- Dorpshuizen die goed zijn onderhouden.
- De kracht van onze inwoners en initiatieven willen we stimuleren en faciliteren.
- Cultuurhistorische gebouwen, straten en bomen moeten worden beschermd.

3.3.1.2 Wat gaan we doen

- Er wordt maatwerk toegepast als het gaat om woningbouw in de dorpen. Draagvlak is hierbij wel een belangrijke randvoorwaarde.
- Ideeën vanuit de samenleving worden omarmd en de gemeente treedt faciliterend op. Indien de dorpen en wijken bijvoorbeeld het groenbeheer zelf willen uitvoeren worden de mogelijkheden daartoe bekeken.
- We onderzoeken op welke wijze beschermde dorpsgezichten worden behouden voor karakteristieke gebouwen of straten.
- Uitbreiding van de dorpen- en wijkcoördinatie in menskracht en een verbreding van het takenpakket.
- Wethouders zullen naast hun portefeuille ook gebiedsverantwoordelijkheid dragen.

3.3.1.3 Wat mag het kosten

- In programma 6 onder het taakveld Samenkracht en burgerparticipatie (0e lijn, activeren en ondersteunen van initiatieven van (groepen van) burgers, algemene voorzieningen gericht op participatie) is een budget opgenomen van € 1,2 miljoen.

- Dat bestaat uit (vaste) lasten voor multifunctionele centra, dorpshuizen, kinderopvang (ca. € 0,4 miljoen voor kapitaallasten, huren, onderhoud etc.). Jeugd- en jongerenwerk (€ 0,4 miljoen, betreft voornamelijk bijdrage aan welzijnsorganisatie), Noordwolde fase 5 (ca. € 0,1 miljoen), Sociaal-cultureel werk/ouderenzorg (ca. € 0,3 miljoen).
- Er wordt structureel € 100.000 euro per jaar vrij gemaakt voor het dorpenfonds en er wordt een wijkenfonds voor Wolvega ingericht. De € 22.000 als werkbudget voor de dorpencoördinator blijft gehandhaafd.

Het veilig(er) maken van een gemeente is een opgave waar we samen de schouders onder moeten zetten

3.3.2 Veiligheid

Veiligheid is een belangrijke voorwaarde om prettig samen te leven. Inwoners, bezoekers, bedrijven en het gemeentebestuur vinden een veilige omgeving daarom belangrijk. Van oudsher is veiligheid een belangrijke taak van de overheid. Toch kan de overheid veiligheid van mensen en goederen nooit volledig garanderen. Het veilig(er) maken van een gemeente is dan ook een opgave waar het gemeentebestuur, inwoners, het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties samen de schouders onder moeten zetten.

3.3.2.1 Wat willen we bereiken

- Een omgeving waarin iedereen zich veilig voelt en zich veilig beweegt.
- Een omgeving waarin iedereen in zijn waarde wordt gelaten, waar we respect hebben voor deze omgeving en de mensen die daar leven en verblijven.
- Spullen van anderen en van de gemeente behandelen we met respect.
- Het actualiseren van het Integraal veiligheidsbeleid van de gemeente.

3.3.2.2 Wat gaan we doen

- Whatsapp buurtgroepen worden gepromoot.
- We zetten meer in op bestuurlijke handhaving.
- Politie activeren om in de gemeente meer handhaving toe te passen.
- Schade en kosten worden verhaald op de mensen die de schade hebben veroorzaakt.
- Actief inzetten op bodemveiligheid in relatie tot (gas)boringen, wanneer het gaat om ruimtelijke procedures en vergunningverlening.
- Wij maken actief gebruik van ons adviesrecht op de vergunningaanvragen voor nieuwe boringen / boorlocaties.

3.3.2.3 Wat mag het kosten

- In programma 1 van de begroting 2018 is onder het taakveld Crisisbeheersing en brandweer een budget opgenomen van € 1,3 miljoen, betreffende voornamelijk de bijdrage aan de veiligheidsregio. Onder taakveld Openbare orde en veiligheid is € 67.000 opgenomen voor integrale veiligheid en opvang zwerfdieren.
- Onder de programma's 0,7 en 8 taakveld Milieubeheer is € 95.000 voor materiële kosten van de OWO-afdeling opgenomen. Daarnaast betalen wij onze bijdrage aan de OWO-afdeling Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving en onze bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling FUMO.

De ambitie om in 2050 energieneutraal te zijn, willen wij waar mogelijk stimuleren of versnellen

3.3.3 Duurzaamheid

We hebben onze aarde te leen en dienen deze met respect te behandelen, zodat ook de generaties na ons hier van kunnen genieten. Er is een klimaatakkoord waarin de ambitie is opgenomen om in 2050 in Nederland zo goed als energieneutraal te zijn. Onze gemeente ondersteunt dit en draagt er aan bij om dit waar mogelijk te stimuleren of te versnellen.

3.3.3.1 Wat willen we bereiken

- Een gemeente zijn die duurzaamheid omarmt en stimuleert.
- Stappen zetten om te voldoen aan de (landelijke) doelstellingen op het gebied van energieneutraal worden en het verminderen van afval (circulaire economie).

3.3.3.2 Wat gaan we doen

- Onderzoeken welke vorm van energiefondsen (liefst revolverend) of duurzaamheidsleningen het beste passen bij onze gemeente.
- Initiatieven vanuit de samenleving voor afvalscheiding en hergebruik worden toegejuicht.
- Woningcorporaties worden gewezen op hun verantwoordelijkheid en dienen tot een duurzaamheidsconcept te komen.
- Inwoners meer bewust maken van de gevolgen van verstening van de leefomgeving en ze uitdagen om in plaats van verharding meer groen in hun tuin aan te leggen.
- Gemeentelijke gebouwen voorzien van zonnepanelen en of andere duurzame bronnen. Ook stimuleren we bedrijven dit te doen. Ook op agrarische gebouwen zien wij in samenwerking met het bedrijfsleven volop kansen;
- Stimuleren van initiatieven in dorpen en wijken die gericht zijn op energiebesparing, de in- en verkoop van duurzame energie, het starten van een eigen energiecoöperatie of bijvoorbeeld het gezamenlijk inkopen van zonnepanelen.
- Samen met de netwerkbeheerder(s), corporaties en andere direct betrokkenen komen tot een plan van aanpak voor het nagenoeg energieneutraal maken van ons woningenbestand.

3.3.3.3 Wat mag het kosten

- In programma 7 van de begroting 2018 staat onder taakveld Milieubeheer de bijdrage aan Duurzaam bouwloket Fryslân (€ 4.000 structureel) en een incidentele bijdrage (€ 50.000) voor onderzoek naar energiebesparing en duurzame energieopwekking bij het gemeentehuis. Voor het plaatsen van de zonnepanelen op het nieuwbouwgedeelte van de werf is een krediet van € 75.000 beschikbaar.

Wij willen wonen in onze gemeente aantrekkelijk en betaalbaar houden

3.3.4 Wonen

Een huis is meer dan een stapel bakstenen. Het is je thuis. De plek waar je je veilig en prettig voelt. Het is belangrijk om te wonen in een huis dat bij je past. Wij willen wonen in onze gemeente aantrekkelijk en betaalbaar houden. Goed wonen heeft ook te maken met mobiele en digitale bereikbaarheid. Het hebben van mobiele bereikbaarheid en snel internet is voor nu en in de toekomst van het allergrootste belang. De verduurzaming van de woningen zal de komende jaren een belangrijk onderwerp zijn.

3.3.4.1 Wat willen we bereiken

- Vraag en aanbod voor sociale huurwoningen moeten op elkaar zijn afgestemd in onze gemeente, waardoor de wachttijd voor een huurwoning wordt beperkt. Dit moet opgenomen worden in de prestatieafspraken met de woningstichtingen.
- Wij willen dat mensen op ieder moment in hun leven het juiste huis kunnen vinden en dat er mogelijkheden zijn om het huis aan te passen of door te stromen naar een andere woning.
- Verlaging van de woonlasten.
- Goede bereikbaarheid op de mobiele telefoon.
- Aanleg van snel internet in het buitengebied.
- Onderzoek doen naar de mogelijkheid van passende Tiny Houses in onze gemeente.
- Bestemmingsplannen moeten ruimte bieden voor maatwerk.
- Bij nieuwbouw en verbouw inzetten op gasloze en energie neutrale woningen.

3.3.4.2 Wat gaan we doen

- Met de woningstichtingen worden passende prestatieafspraken gemaakt waarbij ze worden gewezen op hun verantwoordelijkheden met betrekking tot het op peil houden van het sociale woningenbestand, de verduurzaming ervan, de betaalbaarheid voor huurders en de leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten.
- Wij vinden dat bouwvoorschriften helder geformuleerd moeten zijn en uit moeten gaan van kansen in plaats van beperkingen. In dat kader is de rol van een welstandscommissie beperkt tot een adviserende rol.
- We verlagen de onroerend zaakbelasting (OZB) om de totale woonlasten niet te laten stijgen;
- Daar waar geen tot zeer slechte bereikbaarheid is op de mobiele telefoon stimuleren we de plaatsing van extra telefoonmasten door providers.
- Wij willen dat glasvezel op de kortst mogelijke termijn in de gehele gemeente aangelegd wordt. Hierover zullen we afspraken maken met marktpartijen en de provincie.
- Voor de zorg en samenlevingsconcepten moeten bestemmingsplannen ruimte bieden voor het samenvallen van functies (mantelzorg- / kangoeroewoningen).

3.3.4.3 Wat mag het kosten

- In programma 8 onder taakveld Ruimtelijke ordening staan de kosten van de bestemmingsplannen (€ 15.000) en kosten streekagenda (bijna € 25.000).
- Onder taakveld Wonen en bouwen is voor stads- en dorpsvernieuwing
- € 80.000 opgenomen bestaande uit een bijdrage aan Unesco en de rest is kapitaallasten. Voor welstandsadviesing is € 35.000 geraamd.

We willen dat de kwaliteit van de openbare ruimte aansluit bij de omgeving

3.3.5 Openbare ruimte

We willen dat de kwaliteit van de openbare ruimte aansluit bij de omgeving. Voor de beleving van de openbare ruimte is bepalend hoe mooi en hoe schoon de openbare ruimte is. Het dient als plaats waar je kunt uitrusten, ontmoeten, parkeren of wegen die je zo vlot mogelijk naar huis kunnen brengen.

3.3.5.1 Wat willen we bereiken

- We heroriënteren ons op het kwaliteitsniveau van onze openbare ruimte.
- Afstemming in onderhoudsplanningen (werk met werk) bij aanpak en investeringen in de openbare ruimte.

3.3.5.2 Wat gaan we doen

- We willen de samenhang in het gebruik, de inrichting en het onderhoud van alle grote en kleine aanpassingen in de openbare ruimte zo veel mogelijk versterken.
- We zorgen dat gepland onderhoud meteen meegenomen wordt als een straat opengaat voor kabels en leidingen (werk met werk combineren).
- Het onderhoud openbare ruimte bestaat voor een deel uit het groenonderhoud. We hebben vanaf 1 oktober 2017 medewerkers van de gemeenschappelijke regeling SW Fryslân overgenomen en voeren het bestek nu zelf uit. De inzet van het huidige bestek wordt geëvalueerd.

3.3.5.3 Wat mag het kosten

- Het beleidsplan Kwaliteitsambitie openbare ruimte (2012-2016) is vastgesteld. Hierin worden de kwaliteitsdoelstellingen voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte (waaronder wegen, groen en bruggen) vastgesteld. Voor onze openbare ruimte zijn de volgende kwaliteitsafspraken afgesproken:
 - o Kwaliteit basis (voldoende onderhouden, wel wat op aan te merken) voor centrum, hoofdstructuur en woongebieden;
 - o Kwaliteit laag (sober tot onvoldoende) voor industriegebieden en plattelandsgebieden.
- In programma 2 onder taakveld Verkeer en vervoer staan de kosten van onderhoud aan wegen en bruggen. Aan uitbesteed werk is € 1,5 miljoen geraamd. Onder taakveld Openbaar groen en (openlucht) recreatie is € 0,3 miljoen geraamd aan uitbesteed werk.

Een goede en veilige bereikbaarheid van onze dorpen, winkelcentra, bedrijventerreinen en openbare voorzieningen

3.3.6 Verkeer en vervoer

We verplaatsen ons allemaal voortdurend om naar ons werk of naar school te gaan, boodschappen te doen of om familie en vrienden op te zoeken. We willen zonder al te veel gedoe van A naar B komen. Dat betekent dat de gemeente zorg draagt voor een goede en veilige bereikbaarheid van onze dorpen, winkelcentra, bedrijventerreinen en openbare voorzieningen.

3.3.6.1 Wat willen we bereiken

- Goed onderhouden wegen.
- Verkeersveiligheid vergroten.
- Verbetering van de bereikbaarheid van Wolvega per spoor.
- Verkeerscirculatie in en rondom Wolvega optimaliseren.

3.3.6.2 Wat gaan we doen

- We verkennen een verhoging van het onderhoudsniveau van onze wegen;
- De infrastructuur moet van goede kwaliteit en zodanig ingericht zijn dat alle verkeersgebruikers, jong en oud, hiervan veilig gebruik kunnen maken. Speciale aandacht moet worden besteed aan de verkeersveiligheid rondom scholen, sportclubs en spoorwegovergangen zoals bij de Lycklamaweg en het gebruik van de elektrische fiets.
- Onoverzichtelijke en mogelijk onveilige verkeerssituaties worden waar nodig opnieuw bekeken.
- Er wordt gesproken met gebruikers van onze wegen om te komen tot een oplossing voor het landbouwverkeer door de dorpen;
- We willen dat er de komende jaren nog meer treinen van Wolvega naar Leeuwarden en de Randstad gaan rijden. Op de korte termijn willen we dat er een extra spitstrein wordt ingezet en willen we de extra reistijd vanwege de overstap in Meppel verkorten of teniet doen.
- Het opstellen van een verkeerscirculatieplan voor Wolvega en Noordwolde.

3.3.6.3 Wat mag het kosten

- Zie ook onder 3.3.5.3. Voor het taakveld Verkeer en vervoer is circa € 2 miljoen geraamd.

4. Financiën

Wij willen inwoners, ondernemers en instellingen in de dorpen en wijken zo goed mogelijk bedienen. De financiële middelen zijn echter beperkt. Er moeten dus keuzes worden gemaakt. Keuzes als: gaan we de gemeentelijke belastingen verhogen of gaan we bezuinigen op subsidies? Gaan we meer geld besteden aan onderwijs of aan wegenonderhoud? Op welke wijze gaan we investeren en hoe houden we onze schuldpositie in de gaten? Welke mee- en tegenvallers kunnen we verwachten. Uitgangspunt vormt een financieel solide huis met een sluitend meerjarenperspectief. Voorts worden structurele uitgaven met structurele middelen gedekt. In deze paragraaf willen we een doorkijk maken naar de financiële mogelijkheden.

4.1 Belastingen

In de afgelopen periode is het gelukt de financiën op orde te krijgen. Er is gekozen voor bezuinigen in plaats van lasten verhogen. In de laatste bestuursperiode zijn de gemeentelijke belastingen eerst nog verhoogd, waarna we kans hebben gezien de belastingopbrengst gelijk te houden en in het laatste jaar zelfs te verlagen. Wij willen ook de komende vier jaren geen stijging van de belastingdruk. Uitgangspunt moet zijn dat de afvalstoffenheffing en rioolheffing kostendekkend zijn. Door een efficiënter afvalinzameling kunnen de lasten voor afvalstoffenheffing omlaag. De rioolheffing zal stijgen conform eerdere besluitvorming en vastgesteld gemeentelijk rioleringsplan. Dit kan gecompenseerd worden door verlaging van de opbrengst van de onroerende zaakbelasting (OZB).

De huidige precariobelasting op ondergrondse leidingen levert de gemeente jaarlijks circa € 1,35 miljoen op. Behoudens het jaar 2014 is dit buiten de exploitatie gehouden. Na 1 januari 2022 vervallen deze inkomsten omdat dit bij wet is vastgelegd. Eind 2017 bedraagt de voorziening circa € 4 miljoen. Eind 2021 verwachten we een saldo van de voorziening van € 9,4 miljoen. Als de bezwaar- en beroepsmogelijkheden zijn uitgeput kan de opbrengst vrijvallen ten gunste van de algemene middelen.

4.2 Leges

Wij willen zo laag mogelijke tarieven voor leges en vergunningen. Het is niet acceptabel dat allerlei kosten worden afgewenteld op de aanvrager. Uitgangspunt is dat de leges kostendekkend zijn.

4.3 Algemene reserve

De weerstandscapaciteit omvat de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote risico's te dekken. De algemene reserve is eind 2017 € 19,6 miljoen. Belangrijk is dat in ons financieel beleid een streefpercentage voor de solvabiliteitsratio (reserves ten opzichte van balanstotaal) is opgenomen van 20%. Eind 2017 bedraagt dit percentage 22%. Het jaar 2017 sluit met een totaal aan reserves (algemene reserve en bestemmingsreserves) van € 22,2 miljoen (exclusief het resultaat over 2017). Uitgangspunt is dat tegenvallers in de lopende begroting van dat jaar worden opgevangen in het desbetreffende programma en op voorhand niet uit de algemene reserve. Dit kan leiden tot keuzes in het desbetreffende programma.

4.4 Bestemmingsreserve investeringsambities

In de Investeringskalender 2017 - 2027 zijn in totaal acht plannen opgenomen met een indicatief bedrag van totaal € 13,2 miljoen), waarbij de kapitaallasten jaarlijks indicatief op € 825.000 zijn gesteld. In het kader van bijvoorbeeld de omgevingsvisie krijgt de gemeente meer keuzevrijheid om op lokaal niveau in te spelen op wensen en behoeften van initiatiefnemers. Om dergelijke initiatieven te kunnen ondersteunen zal dit naast ambtelijke inzet eveneens financiële ondersteuning vergen. Dit betekent dat de komende jaren keuzes moeten worden gemaakt op basis van beschikbare middelen. Daarom wordt naast de algemene reserve een

bestemmingsreserve gerealiseerd van waar uit de investeringen kunnen worden gedaan. Wanneer er jaarlijks een overschot is op de jaarrekening, zal dit niet naar de algemene reserve gaan, maar naar de bestemmingsreserve. Hierbij is het uitgangspunt dat de reserves op een niveau van 20% gesteld, zoals verwoord onder 4.3.

We willen de komende jaren inzetten op realisatie van onze projecten en daarbij cofinanciering regelen en het aanspreken van Nationale- en Europese subsidies alsmede beschikbare fondsen. Op die wijze kunnen we vermoedelijk meer realiseren voor onze inwoners, ondernemers en instellingen/ organisaties. Dit betekent dat er een opdracht ligt voor het college van B&W om lobbywerk te verrichten om deze gelden binnen te halen.

4.5 Investeringsambities

Deze coalitie heeft ambities die in de komende vier jaren totaal circa € 10 miljoen aan investeringen vergen. Het krediet inclusief rente wordt opgebouwd uit de in de begroting 2018 beschikbaar gestelde € 2 miljoen (4x € 500.000), de totaal te ontvangen Precarioheffing tot en met 2021 van € 9,4 miljoen (onder voorbehoud van de bezwaar/ beroepsmogelijkheden) en, rekening houdend met de risico's, gaan we de reserves afroemen tot 20%.

Op deze manier zal € 5 miljoen voor cofinanciering van de Investeringskalender beschikbaar worden gesteld. Eveneens is dan € 5 miljoen beschikbaar voor de overige ambities.

Het aantrekken van leningen zal invloed hebben op de schuldratio (deel van ons vermogen dat is gefinancierd door vreemd vermogen). Het streven volgens ons huidige financieel beleid is dit percentage onder de 80% te houden. Eind 2017 is dit percentage 78%.

4.5.1 Investeringskalender

De gemeenteraad heeft acht ambities geformuleerd en neergelegd in de Investeringskalender 2017-2027; een periode, die meer dan twee bestuursperiodes omvat en dus aanzienlijk verder reikt dan de voorliggende periode 2018 - 2022. In de prioritering van de acht ambities is gekozen om voorrang te geven aan de projecten breedband (snel internet) en het fietspad langs de Linde.

De financiële vertaling en dekking van deze acht ambities is in de programmabegroting 2018 al geregeld voor:

- a) breedband: € 500.000 investeringsruimte voor aandelenaankoop;
- b) fietspad langs de Linde in drie fases: € 2,5 miljoen;
- c) bestemming Noordwolde fase 5: € 740.000;
- d) bereikbaarheid en verbetering verkeersveiligheid stationsomgeving: € 750.000.

De volgende stap in de uitvoering van de Investeringskalender betreft de twee projecten:

- a) aanpak De Blesse (bruto raming € 3,5 miljoen);
- b) winkelcentrum Wolvega (bruto raming € 2,5 miljoen).

Voor de twee projecten hebben we projectontwikkeling, projectbegeleiding, inclusief versterking van de organisatie meegenomen gefaseerd over de jaren 2018-2022. Deze kosten zullen aan de projecten worden toegerekend. Wij zijn hierbij uitgegaan van financiering door derden, zoals de provincie, Den Haag, Brussel, crowdfunding of fondsen van minimaal € 2 miljoen.

4.5.2 Andere ambities

Behalve deze ambities, die zijn verankerd in de Investeringskalender 2017-2027, zijn er andere (wettelijke) ontwikkelingen en ambities, die aandacht en organisatorische inzet vragen en geld kosten. Dit omvat de volgende onderwerpen:

- a) Kwaliteitsniveau openbare ruimte
- b) Investerings in voorzieningen onderwijshuisvesting
- c) Rol gemeente bij de circulaire economie
- d) Ontwikkeling Driewegsluis tot recreatieve poort tussen Fryslân en Overijssel

Wij willen voorrang geven aan de onderwerpen kwaliteitsniveau openbare ruimte en investeringen in voorzieningen onderwijshuisvesting, genoemd onder a en b. Wij verwachten hier de komende vier jaren € 5 miljoen voor nodig te hebben. Het kwaliteitsniveau openbare ruimte krijgt nu een impuls voor vier jaar, waarbij extra financiële ruimte komt voor een inhaalslag. Wij verwachten dan ook voor de jaren daarna, dat de kosten weer op hetzelfde peil teruggebracht kunnen worden als voorheen. Het onderhoud openbare ruimte bestaat namelijk voor een deel uit het groenonderhoud.

We hebben vanaf 1 oktober 2017 de mensen van Caparis NV overgenomen en voeren het groenbestek nu zelf uit. De inzet van het huidige groenbestek zou kunnen worden geëvalueerd. We gaan hierbij uit van een geleidelijke invoering van het nieuwe beleid. Voor de twee projecten hebben we projectontwikkeling, projectbegeleiding, inclusief versterking organisatie meegenomen gefaseerd over de jaren 2018-2022. Deze kosten zullen aan de projecten worden toegerekend.

4.5.3 Overige wensen

Wij hebben de volgende overige wensen, naast de hiervoor genoemde investeringsambities.

Overige wensen	Indicatief 2019	Indicatief 2020	Indicatief 2021	Indicatief 2022
Dorpenfonds	100.000	100.000	100.000	100.000
Plannen omgevingsvisie	250.000	250.000	250.000	250.000
Uitbreiding gebiedsteams	100.000	100.000	100.000	100.000
Bestuurlijke vernieuwing	100.000	100.000	100.000	
Centrummanager	25.000	25.000	25.000	25.000
Totaal nog niet afgedekt	575.000	575.000	575.000	475.000

Voor de overige wensen doen wij een beroep op de stelpost 'Algemene risicobeheersing'. Deze stelpost is opgenomen in onze programmabegroting 2018 en is ter dekking van structurele risico's die op enig moment werkelijkheid worden. Vanaf 2019 is daarvoor jaarlijks € 500.000 beschikbaar. De resterende € 75.000 willen we opvangen door een andere toerekeningmethodiek van de directe toewijsbare kosten vanaf de begroting 2019. Die kosten nemen we nu volledig mee in de exploitatie. Op grond van de voorschriften moeten uren/salarislasten ook toegerekend worden aan de investeringen die we voor de jaren 2019-2022 hebben gepland. We gaan er vanuit dat we daarmee de structurele € 75.000 kunnen opvangen.

BIJLAGE:

Samenstelling college en portefeuillevverdeling

De samenstelling en portefeuillevverdeling op hoofdlijnen van het college van burgemeester en wethouders. Nadere verdeling van de portefeuilles wordt uitgewerkt in het collegeprogramma.

1. Mensen

Mensen	Partij	Collegelid
Werk en Inkomen	WB	M. Rijkers
Jeugd	WB	M. Rijkers
Ouderen	CDA	H. Zonderland
Maatschappelijke ondersteuning	CDA	H. Zonderland
Participatiewet	WB	M. Rijkers
Onderwijs	VVD	R.T. Hoën
Kunst en Cultuur	VVD	R.T. Hoën
Sport	VVD	J. Jongebloed
Volksgezondheid	CDA	H. Zonderland
Armoede en schuldhulpverlening	WB	M. Rijkers
Gebiedsteams	CDA	H. Zonderland

2. Werk

Werk	Partij	Collegelid
Economische ontwikkeling	VVD	R.T. Hoën
Werkgelegenheid	VVD	R.T. Hoën
Regelgeving / deregulering	VVD	R.T. Hoën
Circulaire economie	WB	M. Rijkers
Landbouw	VVD	J. Jongebloed
Breedband	VVD	J. Jongebloed
Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving	VVD	J. Jongebloed

3. Wonen en Leefomgeving

Wonen en Leefomgeving	Partij	Collegelid
Omgevingswet / -visie	CDA	H. Zonderland
Bouwen en wonen	CDA	H. Zonderland
Volkshuisvesting	CDA	H. Zonderland
Grondbeleid en gemeentelijk vastgoed	VVD	J. Jongebloed
Recreatie en Toerisme	VVD	R.T. Hoën
Openbare ruimte, riolering en afval	WB	M. Rijkers
Verkeer en vervoer / wegen	VVD	J. Jongebloed
Duurzaamheid, milieu, klimaatadaptie	CDA	H. Zonderland

4. Bestuur

Bestuur	Partij	Collegelid
Openbare orde en Veiligheid		Burgemeester
Bestuur		Burgemeester
Lobby en acquisitie		Burgemeester
Personeel en organisatie	VVD	R.T. Hoën
OWO samenwerking		Burgemeester
Dienstverlening	VVD	R.T. Hoën
Communicatie		Burgemeester
Financiën	VVD	J. Jongebloed

